

Vergaderjaar 2020–2021

35 526

Tijdelijke bepalingen in verband met maatregelen ter bestrijding van de epidemie van covid-19 voor de langere termijn (Tijdelijke wet maatregelen covid-19)

25 295

Infectieziektenbestrijding

BP¹

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATER-STAAT EN VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag 18 juni 2021,

Bij brief van 3 juni jl. heeft uw Kamer informatie ontvangen² over de uitvoering van de motie Sjoerdsma c.s., welke in de Tweede Kamer is aangenomen, en die het kabinet verzoekt *«aan te geven hoe iedere Nederlander gratis de mogelijkheid kan krijgen om, ten behoeve van het Europese digitaal Covid certificaat (DCC), zich deze zomer te laten testen met een test naar keuze, waaronder een NAAT (PCR)-test, en de Kamer hierover binnen twee weken te informeren»* (hierna: motie Sjoerdsma c.s.).³ In deze brief heeft het kabinet voor de afweging van de Kamer uitdrukkelijk aandacht besteed aan de potentiële risico's die de uitvoering van deze motie meebrengt. Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer over de uitgangspunten voor de reizigers, de voortgang, de financiële onderbouwing en de resterende risico's van de uitvoering van het project. Voor de financiële onderbouwing dient het kabinet met deze brief een voorstel voor een supplettoire begroting in waarmee budget wordt toegevoegd aan de begroting van lenW.

Voor de verdere inhoud, proces en de voortgang van de implementatie van het DCC verwijs ik naar de komende Stand van zakenbrief van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In de voorliggende brief gaat het kabinet specifiek in op het testen van reizigers, waaronder:

1. uitgangspunten voor de reiziger en een effectieve uitvoering vanaf 1 juli;
2. de voortgang per spoor;
3. de verwerking op de begroting van lenW;
4. de architectuur en de ICT-koppelingen;
5. slot.

¹ De letters BP hebben alleen betrekking op 35 526.

² Eerste Kamer, Kamerstukken 35 526, BN.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2021Z09685.

Uitgangspunten voor de reiziger en een effectieve uitvoering vanaf 1 juli a.s.

- Reizigers zijn zelf verantwoordelijk zich goed te informeren over de COVID-situatie en de actuele maatregelen voor het inreizen in het land van bestemming. Deze informatie is onder andere raadpleegbaar via het portaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Omdat niet alle reizigers ten tijde van hun vertrek al de kans hebben gehad zich (tijdig) te laten vaccineren, kan straks via een portaal een afspraak voor een gratis test worden gemaakt.
- Reizigers kiezen zelf de testlocatie uit de lijst van de gecontracteerde testaanbieders, of via de processen van de ANVR en de GGD.
- Reizigers ontvangen de testuitslag voor een NAAT (PCR)-test binnen maximaal 24 uur nadat de test is afgenomen; Voor de antigeentest geldt dat de testuitslag maximaal 3 uur nadat de test is afgenomen beschikbaar dient te zijn; In beide gevallen geldt dat de testuitslag in de CoronaCheck app beschikbaar moet zijn; In uitzonderingssituaties kan de testuitslag inclusief de koppelcode ook op papier worden meegegeven op de testlocatie.
De gecontracteerde testaanbieders declareren de kosten voor de afgenomen testen bij de rijksoverheid. De door IenW gecontracteerde testaanbieders mogen geen vergoedingen vragen aan de reiziger zelf.

Inschatting aantallen benodigde testen

Er zijn meerdere scenario's uitgewerkt over het te verwachten aantal testen voor de maanden juli en augustus. In alle scenario's is rekening gehouden met het Nederlandse vaccinatieschema en het feit dat een deel van de mensen niet meer getest hoeft te worden omdat zij een herstelbewijs kunnen verkrijgen en de testvraag van Nederlandse en buitenlandse reizigers.

Op basis van de huidige inzichten is berekend dat in het meest pessimistische scenario de totale testvraag op 3,5 mln testen uitkomt voor de periode juli t/m augustus. Dit is lager dan de vorige verwachting van ca. 4,9 mln benodigde testen.

In het derde kwartaal van 2019 reisden er volgens het CBS 9,1 miljoen Nederlanders naar het buitenland. Uit een recent marktonderzoek en signalen uit de reisbranche weten we dat 60% daarvan in dezelfde periode in 2021 voornemens is op reis te gaan naar het buitenland. Een aantal reizigers geeft daarbij aan liever hun reis uit te stellen totdat ze voldoende zijn gevaccineerd dan zich te laten testen. Als we uitgaan van het huidige vaccinatietempo zal ruim de helft van de reizigers met een vaccinatie- of herstelbewijs op vakantie gaan. Daarbij is er nu rekening mee gehouden dat vooral de jongere leeftijdsgroepen in juli en augustus op vakantie zullen gaan. Juist die zijn dan veelal verplicht zich te laten testen. Dat leidt ertoe dat er in het meest pessimistische scenario in de maanden juli en augustus een groep van ongeveer 3,5 miljoen mensen gebruik zullen maken van testen. Omdat de ontwikkeling van het virus en het reisgedrag deze zomer erg onzeker zijn zal een datateam het testaanbod en de te verwachte testvraag continue monitoren.

Voortgang per spoor

Zoals in de brief van 3 juni jl. is toegelicht zet het kabinet bij de uitvoering van de motie Sjoerdsma c.s. in op drie sporen. Het betreft 1) het vergoeden van testen die reizigers al hebben betaald (via de reisbranche), 2) het starten van een aanbesteding of Open House-constructie en 3) het benutten van de testcapaciteit van een aantal GGD'en. De uiteindelijke uitvoering die het kabinet voorziet is een combinatie van deze drie sporen. Per spoor wordt een stand van zaken gegeven:

1. Het vergoeden van testen die de reiziger heeft betaald (via de reisbranche)

Het kabinet heeft de voorbije weken verschillende keren overlegd met vertegenwoordigers van de reisbranche. De samenwerking met de reisbranche wordt als prettig ervaren en het kabinet stelt de helpende hand daarin op prijs. Er is geïnventariseerd of en op welke wijze de afgenomen testen voor vertrekkende reizigers door de rijksoverheid vergoed kunnen worden. Er zijn immers personen die al in een eerder stadium van de mogelijkheid gebruik gemaakt hebben om via een reisaanbieder een test vooraf te boeken en te betalen. Het kabinet is voornemens om ook deze reeds betaalde testen te vergoeden, evenals testen die in de komende weken/maanden worden geboekt in combinatie met een reis via een reisbureau. Over de manier van vergoeden voor vertrekkende reizigers vinden op moment van schrijven nog gesprekken plaats en er wordt gewerkt aan een daarvoor bestemde subsidieregeling.

2. Het starten van een Open House-procedure:

Met de publicatie van een uitvraag aan de markt in de landelijke dagbladen, een startbijeenkomst op 14 juni jl. en het beschikbaar stellen van de benodigde minimum-eisen voor geïnteresseerden is de Open House procedure gestart. Hiermee ligt het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op koers om op 28 juni de contracten met de testaanbieders in de markt te kunnen tekenen. Het gaat hierbij om testen die worden afgenomen tussen 1 juli en 31 augustus.

Gratis testen zijn primair bedoeld voor reizigers die nog niet de kans hebben gehad zich (tijdig) te laten vaccineren. Gelet op de urgentie, de uitvoeringspraktijk en de juridische kaders wordt als definitie gehanteerd: *«Alle uitgaande reizigers die een testbewijs wensen om naar het buitenland te reizen»*. Dit betekent dat ook reizigers die wel de kans hebben gehad zich te laten vaccineren en niet EU-ingezet in aanmerking kunnen komen voor een gratis test.

Het kabinet vergoedt via de Open House dus per test. De commerciële teststraat ontvangt per afgenomen test een vastgestelde vergoeding. De commerciële teststraten die nu al open zijn en voldoen aan de vereisten kunnen mee doen, het kan zijn dat ze daarvoor testcapaciteit gebruiken die er al is (want er wordt nu ook al getest voor reizen). Naar aanleiding van berichtgeving in de media over onbenutte testcapaciteit bij «Testen voor Toegang» is onderzocht of deze ingezet kan worden voor het testen van reizigers. Dit is juridisch gezien echter niet mogelijk, omdat de doelgroep «reizigers» destijds niet is meegenomen in de aanbestedingsprocedure voor SON. Indien de capaciteit wel zou worden ingezet voor reizigers dan zou dit een leiden tot mogelijke onrechtmatigheden in de aanbesteding. Mogelijke aanbieders van testen die destijds niet hebben meegedongen naar de aanbesteding voor Testen voor Toegang zouden dan juridische procedures kunnen starten, omdat de rijksoverheid onrechtmatig zou hebben geïntervenieerd in de markt. Deze testaanbieders konden immers niet weten dat het niet alleen zou gaan om testen voor toegang, maar ook om de grotere groep reizigers. Wel wordt nog onderzocht of de reeds aangeschafte niet-gebruikte antigeentesten ingezet kunnen worden voor het testen van reizigers.

Prijzen PCR- en antigeentest

Het tijdelijke tarief voor de analyse van een PCR-test en de afnamekosten is berekend op € 64,25. Er is gebruik gemaakt van de kennis van het Ministerie van VWS en het feit dat de analyse kosten zijn vastgesteld op

€ 50 (in de eerdere kamerbrief werd nog uitgegaan van ongeveer € 70,-). Het tarief voor het afnemen, analyseren en de testkits van de antigeentest zijn berekend op € 19,25. Alle prijzen zijn inclusief btw (huidig tarief 0%).

3. Het benutten van de testcapaciteit van een aantal GGD'en:

De GGD'en leveren een bijdrage aan het inzetten van testcapaciteit voor reizigers naar het buitenland tijdens de zomermaanden juli en augustus. Het gaat om maximaal 35.000 testen per dag. Hiervoor worden verspreid over Nederland normale en grote testlocaties ingezet (L en XL). Zo is slechts een beperkt deel van de reguliere testcapaciteit beschikbaar voor het testen van uitgaande reizigers. Het testen van reizigers gaat hierdoor niet ten koste van het testen ter bestrijding van het coronavirus in Nederland.

Verwerking begroting lenW

Om de budgettaire gevolgen van het vergoeden van testen, conform bovengenoemde wijze, te verwerken, wordt een voorstel voor een suppletoire begroting aan het parlement aangeboden waarmee budget vanuit de rijksbegroting wordt toegevoegd aan de begroting van lenW. De financiële gevolgen worden op dit moment ingeschat op € 249 mln. Dit is gebaseerd op de maximale testvraag van 3,5 mln. en de PCR prijs van € 64,25. Tevens is hierin een opslag van 10% geraamd voor onvoorziene omstandigheden en uitvoeringskosten (zoals begeleiding bij de Open House). De uitputting van deze budgettaire raming is afhankelijk van de daadwerkelijke ontwikkeling van de testvraag. Zoals aangegeven in mijn vorige brief doet het kabinet een beroep op het tweede lid van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Vooruitlopend op de suppletoire begroting is begonnen met eerdergenoemde inhuur van SON om – vanuit hun eigen ervaring om voor toegangstesten in een korte tijd testcapaciteit te organiseren – te adviseren op de Open house. Hierbij is vanwege het zeer korte tijdspad direct een opdracht aan SON verstrekt zonder daarvoor een aanbesteding te doen. Dit deel van de opdrachtverlening is daarmee mogelijk onrechtmatig. Dit is anders voor de Open House en de vergoeding van testen via de Open House. Dit zal het kabinet na afloop verantwoorden in het jaarverslag. Het kabinet blijft gedurende de zomerperiode de ontwikkelingen in de noodzaak voor testen en de budgettaire verwachtingen zorgvuldig monitoren. Verder worden door de opslag van 10% voor uitvoeringskosten ook de kosten voor de doorontwikkeling van de DCC-scanapplicatie gedekt. Het gaat hierbij om kosten in twee fasen. Fase 1: het valideren van het DCC en fase 2 het geautomatiseerd toetsen van het DCC aan de inreisregels van de landen van bestemming. Samen wordt hiervoor circa 310.000 euro excl. BTW begroot. Er lopen nog gesprekken tussen de betrokken ministeries of de opslag ook kan voorzien in andere uitvoeringskosten.

Architectuur ICT-koppelingen

Een belangrijke uitdaging ligt in het tijdig ontwikkelen van adequate koppelingen tussen de verschillende databases, de gebruikersinterfaces en de scan-apps voor controle. Uitgangspunt is de architectuur die momenteel door VWS voor het DCC en de Corona Check App wordt ingericht. In de uitvoering zullen de komende periode echter door verschillende testaanbieders met ICT systemen van uiteenlopende kwaliteit koppelingen dienen te worden gemaakt. Door strenge kwaliteits- en privacyeisen te stellen aan ICT-systemen borgen we zo goed mogelijk een adequate werking. De doorlooptijd van aansluitingen kan hierdoor soms oplopen en dat kan ertoe leiden dat testaanbieders geweigerd moeten worden.

Slot

Het kabinet merkt tot slot op dat het besluit om testen voor reizigers naar het buitenland te vergoeden een tijdelijke oplossing betreft. Vanwege het feit dat in de maanden juli en augustus nog niet iedereen de mogelijkheid heeft gehad zich te laten vaccineren biedt het kabinet aldus een tijdelijke oplossing aan door testen voor deze groep te vergoeden.

Hoogachtend,

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge